

He ā te vailākautui e takua ko te BCG?

Ko te vailākautui ko te BCG e fōki ki tau pepe e ala i he tui. E fehoahoani te BCG ki te hihitemu puipuia o tau pepe ke fakahaga tau atu ki nā hiama e maua ai te TB ma puipuia ai tau pepe ke nahe maua i te tauale kino ko te TB.

Ko te vailākautui ko te BCG e maua fua E HĒAI HE TOTOGI mo nā pepe e ono faigōfie atu oi maua i te TB.

Kāfai e i ei hau fehili pe fia iloa ātili e koe, fakamolemole fakafehokotaki:

IGOA O TE TAUTUAGA OLA MĀLĀLŌ:

TUĀTUHI:

TELEFONI:

KUPEGA O TE VĀTEATEA:

Mo ni iētahi fakamatalaga:

www.moh.govt.nz/cd/tbcontrol
www.moh.govt.nz/immunisation

VAILĀKAUTUI E TAKUA KO TE

BCG

FAKAMATALAGA
MO MĀTUA

MO NĀ PEPE E ONO FAIGŌFIE OI MAUA I TE
MĀMĀPALA (TB)

VAILĀKAUTUI E TAKUA KO TE **BCG**

Ko ai te tatau ke tui i te vailā kautui ko te BCG?

Ko te vailā kautui ko te Bacille Calmette-Guerin (BCG) e hē fōkia ki nā pepe uma. E fōki ki nā pepe ono faigōfie atu oi maua i te māmāpala.

Ko tau pepe ka ono faigōfie atu oi maua i te TB kāfai:

- e nonofo ma he tino e maua i te TB i te taimi nei pe na kua maua i te TB muamua
- ko hētahi o ona mātua pe ko nā mātua uma ni tino mai te Pahefika
- ko ona mātua pe ni tino e nonofo fakatahi ma ia nae i nā fenua e maua gōfie ai te TB* mo he ono māhina pe hili atu (i loto o te lima tauhaga taluai)
- ka nofo i he fenua e maua gōfie atu ai te TB* mo he tolu māhina pe hili atu (i te lima tauhaga muamua o tona ōlaga).

* **KO ATUNUKU UMA E MAUA GŌFIE LELE AI I TE TB VAGANĀ AI IA** Auhetalia, Auhetelia, Peleheuma, Kanata, Czech Republic, Tenimaka, Finilani, Falani, Hiamani, Kuliki, Holani, Aihelani, Aialani, Ihalaelu, Italia, Luhemapou, Mailata, Monako, Niu Hila, Nouei, Holovakia, Huetena, Huihilani, United Kingdom, ma te United States of America.

He ā te TB?

- Ko te TB ko he tauale pipihi. E ono lagona ai te vāivai o te tino, tale, fiva, ma te tau hē au o te mānava.
- Ko te TB e āfāina ai te māmā, kae e mafai foki ke āfāina ai iētahi vāega o te tino, e aofia ai nā fatugako, nā glands, ma te faiai i iētahi taimi.

- Ko te TB e mafai ke pipihi mai he tino ki hētahi tino kāfai e tale ma feanu.
- Ko te TB koi tūmau lava te kavea ma hētahi o tauale pipihi e hili atu te taka lahi. E i te va o te 300-400 ia tagata e maua i te TB i Niu Hila i tauhaga takitahi

E mafai vēhea ke puipui e au taku pepe mai te TB?

E mafai ke fai he tui puipuia o tau pepe i te vailā kautui ko te Bacille Calmette-Guérin (BCG). E fehoahoani te BCG ki te hihitemu puipuia o tau pepe ke fakahaga tau atu ki nā hiama e maua ai te TB. Ko te vailā kautui e fōki ki tau pepe e ala i he tui.

He ā te taimi e hili te lelei ke maua ai e taku pepe te vailā kautui ko te BCG?

- E hili te lelei mo tau pepe ke fai tona tui i loto o ni nai aho talu te fānau mai ma ke pa ki te 6 māhina te matua.
- Kāfai tau pepe kua hili atu i te 6 māhina te matua, e mafai ke hiaki ke kikila pe kua ia te ia te hiama o te TB. E fuafua lava ki te ikuga o te hiakiga, ko tau pepe e ono oi fōki ki ei te vailā kautui.

E vēhea oi mafai ke fai he tui puipuia o taku pepe?

E mafai koe ke faitala ki tō Lead Maternity Carer (tino e gafa ma te kikilaga o tō failele), te foma pe ko te teine foma failele (midwife) ke fakatonu he avanoa (appointment) mo koe. Pe fakafehokotaki e koe te Tautuaga Ola Mālōlō i te koga e nofo ai koe, ma lea ki ei ke faitala koe ki te teine foma e kikilaga te BCG. Kikila ki lalo mo iētahi fakamatalaga.

He ā te pa ki ei kāfai e uma te fai o te tui puipuia o taku pepe?

E maua hō nā āfāinaga (reactions) mai te vailā kautui, kae e heāheā lava oi i ei ni āfāinaga kino mo he taimi mataloa. Ko te tokalahiga o nā pepe e tui i te vailā kautui ko te BCG, e i ei lava ni tamā āfāinaga e maua ai, kae e toe lelei ma i ei o ni māila i loto o he tolu māhina.

- I loto o te 1-6 vaiaho, e ono kitea he tamā mea kua puta (blister) kukula i te mea na fai ki ei te tui. E ono oi toe lelei i loto o he lua vaiaho.
- Teka te 6-12 vaiaho, ko te tamā mea na puta e ono kua he tamā pou e vaia. Kāfai e tupu he mea vēnei, tatao i he kōhi (mea fai fūhiga) ke hao te ea ki loto. Nahe fakapipikia i he mea fakapipiki.
- E ono kātoa te 3 māhina e mate ai te pou, ma e ono o i ei he tamā māila. Ko he mea māhani lava tēnei.

Heā te aogā lelei o te tui puipuia?

Ko te aogā lelei o te tui puipuia ko te BCG ke teteke ai te TB e hē manino lelei. Kae e ui lava ko te BCG e hē puipuia ai mai te maua i te TB, ko te mea kua mautinoa ko te BCG e puipuia ai mai nā itūkāiga TB e pito hili te kino e maua ai ia tamaiti. Ko te mea ia e fakaaogā ai pea lava te BCG i Niu Hila mo tamaiti i lalo o te 5 tauhaga, ke fakaitiitia ai te fakafaigōfie oi maua i nā fakafaitāuli kino lahi o te TB e maua ai ia tamaiti.

E fia te mataloa e puipuia ai e te vailā kautui?

Ko te mataloa e puipuia ai kāfai e uma te tui BCG e heki manino. Kae ko na hukehukega fakatakiki kua kitea ai te hēai o ni huiga o na puipuia e maua mai i te tui BCG i na tauhaga e 15 e hohoko.